

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 1/2003 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av strafflagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 14 maj 2003 en proposition med förslag till lag om ändring av strafflagen (RP 2/2003 rd) till lagutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Lena Andersson, justitieministeriet
- kriminalöverinspektör Kimmo Markkula, centralkriminalpolisen
- jurist Elli Myllylä, Bankföreningen i Finland.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att försök till förfälskning och grov förfälskning kriminaliseras. Till bestämmelsen om innehav av förfälskningsmaterial fogas som nya gärningssätt försäljning och överlåtelse av ett redskap eller tillbehör som med fog kan misstänkas huvudsakligen bli använt för begående av förfälskningsbrott.

Bestämmelsen om s.k. databehandlingsbedrägeri i strafflagen föreslås bli ändrad så att som gärningssätt i bestämmelsen nämns inmatning av data i stället för inmatning av oriktiga uppgifter, och som nya gärningssätt införs ändring, förstöring och undertryckande av data i bedrägerisyrte. Det föreslås att ordet dator ersätts med informationssystem.

Enligt förslaget ändras bestämmelsen om förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri så att försäljning och överlåtelse fogas till gärningssätten när det gäller redskap eller tillbehör som lämpar sig för tillverkning av betalningsmedelsblanketter samt upptagningar eller programvara som särskilt lämpar sig för betalningsrörelse som sker via datanät. Det föreslås dessutom att

de ovan nämnda handlingarna skall vara straffbara både när de riktar sig mot upptagningar eller programvara som särskilt lämpar sig för betalningsrörelse som sker via datanät och när de riktar sig mot redskap eller tillbehör som lämpar sig för detta syfte.

Det föreslås att straffansvaret för juridiska personer utsträcks till att gälla förfälskning, grov förfälskning, innehav av förfälskningsmaterial, betalningsmedelsbedrägeri, grovt betalningsmedelsbedrägeri och förberedelse till betalningsmedelsbedrägeri. Straffansvaret för juridiska personer utsträcks också till bedrägeri och grovt bedrägeri, om gärningarna i fråga utförs så som föreskrivs i bestämmelsen om databehandlingsbedrägeri.

Genom de föreslagna bestämmelserna genomförs i Finland Europeiska unionens råds rambeslut av den 28 maj 2001 om bekämpning av bedrägeri och förfälskning som rör andra betalningsmedel än kontanter.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft senast den 2 juni 2003.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Genomförandet av rambeslutet

Avsikten med propositionen är att på nationellt plan genomföra EU-rådets rambeslut från 2001 om bekämpning av bedrägeri och förfalskning som rör andra betalningsmedel än kontanter. Av de skäl som framgår av propositionens motivering och med stöd av den utredning som erhållits finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget oförändrat men med följande kommentarer.

Lagutskottet gav i samband med beredningen av rambeslutet ett utlåtande om kommissionens förslag (LaUU 2/2000 rd). Utskottet ansåg det viktigt att EU:s medlemsstater samarbetar kring bekämpningen av ekonomisk brottslighet och förhöll sig positivt till förslaget till rambeslut.

Utskottet var förbehållsamt till att ålägga företaget skyldighet att anmäla betalningsmedelsbrott och att utsträcka juridiska personers straffansvar till betalningsmedelsbrott. Den först nämnda förpliktelsen ingår inte i rambeslutet men däremot skyldigheten att utsträcka juridiska personers straffansvar till vissa förfalskningsbrott, bedrägerier och betalningsmedelsbrott.

Utskottets tveksamma attityd till utvidgningen av juridiska personers straffansvar berodde på att tillämpningsområdet för samfundsbrot blev mycket snävt då denna form av brott togs i bruk 1995. Då utskottet gav sitt utlåtande om förslaget till rambeslut ansåg det att en utvidgning av straffansvaret för juridiska personer och nödvändigheten av vite bör utvärderas i ett helhetsperspektiv, i första hand med avseende på behoven i den nationella kriminalpolitiken.

En sådan utvärdering gjordes då strafflagens bestämmelser om ekonomiska brott reviderades 2001. Från att ha varit beroende av prövning blev samfundsbrot genom reformen en i regel obligatorisk påföljd och samfundsbrotens tillämpningsområde utvidgades. Utskottet anser därför att det nu är motiverat att utsträcka juridiska personers straffansvar även till betalningsmedelsbrott.

Innehav av förfalskningsmaterial

Innehav av förfalskningsmaterial kriminaliserades i lag 1991. Fram till dess var det inte straffbart att inneha falska eller förfalskade bevismedel eller redskap eller tillbehör som kunde användas för begående av förfalskningsbrott.

I propositionen föreslås att till brottsrekvisitet fogas nya gärningssätt som motsvarar rambeslutets förpliktelser. Det föreslås inte någon ändring av straffskalan, dvs. böter eller fängelse i högst sex månader, eller någon indelning av straffbestämmelsen i flera grovhetsgrader. Utskottet anser det viktigt att behovet att indela gärningen enligt grovhetsgrad utreds, eftersom också mycket grova brott, t.ex. innehav av många förfalskade pass, för närvarande måste prövas inom ramen för den mycket snäva straffskalan.

Förslag till beslut

Med stöd av det som anförs ovan föreslår lagutskottet

att lagförslaget godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 16 maj 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tuija Brax /gröna
medl. Esko Ahonen /cent
Lasse Hautala /cent
Reijo Kallio /sd
Lauri Oinonen /cent
Heli Paasio /sd
Lyly Rajala /kd

Tero Rönni /sd
Petri Salo /saml
Pertti Salovaara /cent
Timo Soini /saf
Marja Tiura /saml
Jan Vapaavuori /saml
ers. Markus Mustajärvi /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Timo Tuovinen.